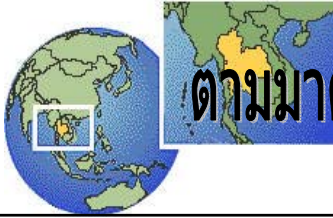

การรับรองเกษตรอินทรีย์สำหรับการส่งออกผลิตภัณฑ์อาหารไทย

โดยรองศาสตราจารย์ดร.นุวัต เพ็งอ้น
(สถาบันบริการตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานผลิตภัณฑ์)

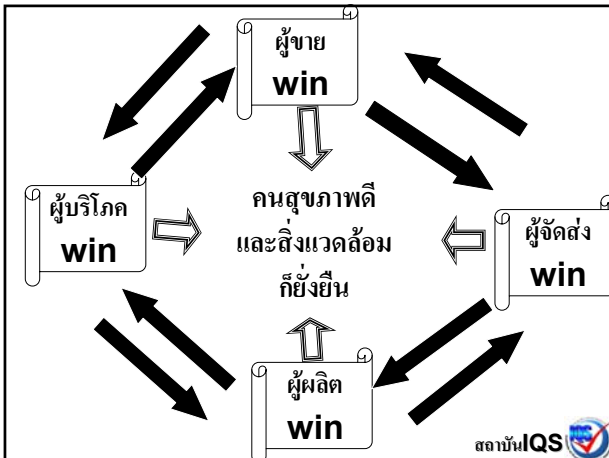

ตามมาตรฐานสากล

สถาบัน IQS

หลักการทำเกษตรและการค้าแบบใหม่
คือการทำเกษตรตามสัญญาล่วงหน้าและ
การค้าที่มีความเป็นธรรม(Fair trade)
ทุกคนได้กำไร

สถาบัน IQS

เกษตรกรผู้ผลิตพอใจ
คุ้มค่าการลงทุน มี ความเป็นอยู่ที่ดี
มีรายได้ต่อเนื่องและ มีความสุข

สถาบัน IQS

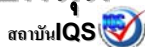
ผู้บริโภคพอใจ ได้รับสินค้าที่มีคุณภาพ
ปลอดภัย คุ้มค่ากับเงินที่จ่าย
และมีความสุข

สถาบัน IQS

การจัดจำหน่ายหรือผู้ขายพอใจ
คุ้ม มีกำไรเพื่อพัฒนาให้ธุรกิจเติบโต
เลี้ยงพนักงานได้และ มีความสุข

สถาบัน IQS

**ทำอย่างไรเพื่อ
ให้ได้การรับรอง?
การรับรองมีทั้ง
เป็นรายบุคคลและแบบกลุ่ม**

**ประโยชน์..ของการรวมกลุ่ม
และสร้างเครือข่ายที่เข้มแข็งในมุม
ของการตลาดและผลิตสินค้าต่อเนื่อง**

- 1. สะดวกต่อการให้ความรู้
เรื่องมาตรฐานเกษตรอินทรีย์**
- 2. สะดวกต่อการบริหาร
จัดการด้านการผลิต**

- 3. สะดวกต่อการเก็บเกี่ยวและ
บรรจุหีบห่อ(Packing)**
- 4. สะดวกต่อการวางแผนการขนส่ง**
- 5. สะดวกต่อการวางแผนการตลาด**

- 6. สะดวกต่อการควบคุมคุณภาพ
สินค้ามีอำนาจการต่อรองด้านราคา**
- 7. สะดวกต่อผู้ติดต่อรับซื้อผลผลิต**
- 8. สะดวกต่อการส่งเสริม และให้
คำปรึกษาพร้อมทั้งตรวจสอบภายใน**

1. เป้าหมายการทำเกษตรอินทรีย์

1.1 ฟื้นฟูและรักษาความอุดมสมบูรณ์
ของทรัพยากรธรรมชาติโดยใช้วัตถุดิบในฟาร์ม
มาหมุนเวียนใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

1.2 ป้องกันและหลีกเลี่ยงการปฏิบัติที่ทำให้เกิดมลพิษที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

สถาบัน IQS

1.3 พัฒนาระบบการผลิตสู่การพึ่งตนเอง สร้างระบบนิเวศ ความหลากหลายทั้งพืชและ สัตว์และรักษาให้คงไว้ซึ่งทรัพยากรธรรมชาติ อย่างยั่งยืนของระบบนิเวศโดยรวม

สถาบัน IQS

1.4 สนับสนุนการผลิตและกระบวนการจัดการ ทุกขั้นตอนที่คำนึงถึงหลักมนุษยธรรม(คิดดี ทำดี)

1.5 ยึดหลักการเก็บเกี่ยวและการแปรรูปที่ เป็นวิถีธรรมชาติ ประหยัดพลังงานและส่งผล กระทบต่อสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด

สถาบัน IQS

2.มาตรฐานเกษตรอินทรีย์

2.1 แปลงเกษตรทุกแปลงต้องทำในระบบ เกษตรอินทรีย์ ยกเว้นเกษตรกรที่เข้าร่วม โครงการเกษตรอินทรีย์เป็นปีแรกอนุญาตให้ผลิต เป็นเกษตรอินทรีย์บางแปลงได้แต่ปีต่อไปจะต้อง ทำเกษตรอินทรีย์ทุกแปลง(ระยะปรับเปลี่ยน)

สถาบัน IQS

2.2 ไร่หรือฟาร์มต้องปลอดสารเคมีรวมถึง ยาฆ่าแมลงอย่างสิ้นเชิง สมุนไพรที่ผลิตเองโดย ไม่มีสารเคมี

สถาบัน IQS

2.3 ห้ามตัดป่าไม้ที่สาธารณะและ บุกรุกป่าใหม่เพื่อทำเกษตรอินทรีย์

สถาบัน IQS

2.4 ให้อุปการะพืชตระกูลถั่วแซมในแปลง
หรือให้อุปการะพืชหลากหลายชนิดในแปลง
พืชนั้นๆต้องไม่ใช่สารเคมี หรือยาฆ่าแมลง

สถาบัน IQS

2.5 ห้ามเผาทำลายวัตถุทุกชนิด
ห้ามเผาขยะ ฟางข้าวและใบไม้
ทุกชนิด

สถาบัน IQS

2.6 พืชล้มลุกมีระยะ ปรับเปลี่ยนขั้นต่ำ
12 เดือน ต้องเก็บเกี่ยวหลังจากพ้น
ระยะปรับเปลี่ยนจึงถือว่าเป็นพืชอินทรีย์

สถาบัน IQS

2.7 พืชยืนต้นหรือไม้ยืนต้นมีระยะ
ปรับเปลี่ยนขั้นต่ำ**18** เดือน(**3**ปี) ต้องเก็บ
เกี่ยวหลังจากพ้นระยะปรับเปลี่ยนจึงถือว่าเป็นพืชอินทรีย์

สถาบัน IQS

2.8 ห้ามเกษตรกรใส่ปุ๋ยเคมี
ยาฆ่าหญ้าหรือยากดหญ้าและ
ฮอร์โมนสังเคราะห์ทุกชนิดเด็ดขาด

สถาบัน IQS

2.9 ให้อุปการะอินทรีย์อย่าง
ผสมผสานระหว่าง ปุ๋ยหมักที่ได้ที่
แล้ว ปุ๋ยน้ำชีวภาพ จุลินทรีย์ ปุ๋ย
คอก และปุ๋ยพืชสด

สถาบัน IQS

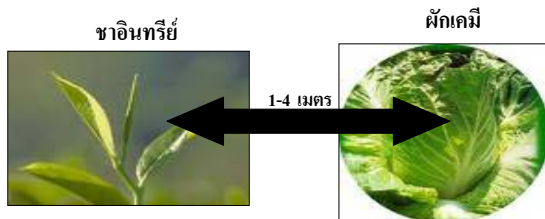
2.10 ให้ใช้วัสดุคลุมดิน เพื่อควบคุมวัชพืชและรักษาความชื้นในดิน

3. การป้องกันการปนเปื้อน

3.1 พืชในแปลงเคมีจะต้องเป็นพืชคนละชนิด หรือคนละรุ่นกับแปลงเกษตรอินทรีย์

3.2 แปลงเกษตรอินทรีย์ต้องแยกจากแปลงเคมีให้ชัดเจน และอยู่ห่างกันไม่ต่ำกว่า 1-4 เมตร

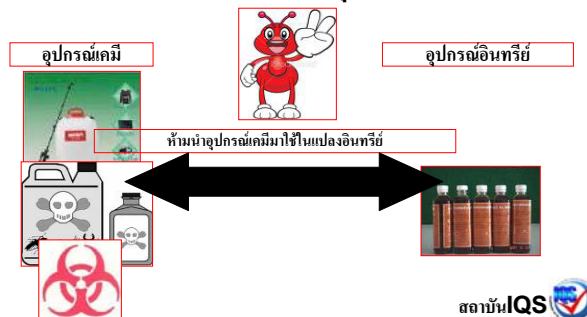
3.3 ถ้าแปลงข้างเคียงฉีดพ่นสารเคมี แปลงเกษตรอินทรีย์ต้องมีแนวกันลม โดยปลูกพืชที่มีความสูงกว่าแปลงข้างเคียงและเป็นพืชต่างชนิดกับพืชอินทรีย์ โดยแนวกันลมไม่ถือเป็นพืชอินทรีย์

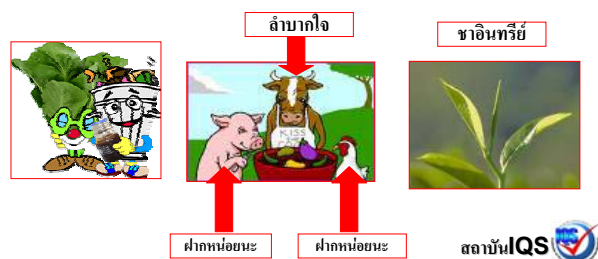
3.4 แปลงเกษตรอินทรีย์ต้องมีแนวกันชน เพื่อป้องกันการปนเปื้อนทางน้ำ คือ คันดิน คูน้ำ ร่องน้ำ หรือ แนวไม้พุ่มเพื่อกรองสารเคมี

3.5 ห้ามใช้เครื่องมือการเกษตรปะปน เช่นถังฉีดยาเคมีไปฉีดยาสกัดสมุนไพรในแปลงอินทรีย์

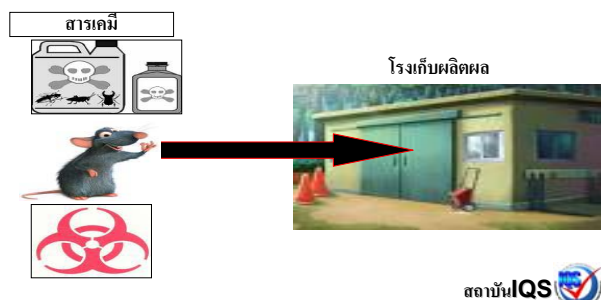
3.6 ห้ามนำผลผลิตของญาติ / เพื่อนบ้านมา ปะปนด้วยและต้องแยกแยะการจัดการผลผลิต อินทรีย์และเคมีให้ชัดเจนห้ามกองใกล้กัน)

3.7 สมาชิกต้องมีวิธีการป้องกันการ พังทลายของหน้าดิน

3.8 ห้ามใช้สารเคมีฉีดพ่นในโรงเก็บผลผลิต หรือโรงบรรจุโดยเด็ดขาด

4. การใช้ปัจจัยการผลิต

4.1 เกษตรกรจะต้องบันทึกปัจจัยการ
ผลิต / วัตถุดิบ แหล่งที่มาที่นำมาใช้ในแปลง
เกษตรอินทรีย์ และปริมาณผลผลิตที่ได้จากการ
ผลิตในระบบเกษตรอินทรีย์

4.2 ห้ามใช้พืชที่มีการดัดแปลง ตัดแต่งพันธุกรรม หรือ พืชที่ เรียกว่า จี เอ็ม โอ (GMO) ใช้ในแปลงอินทรีย์

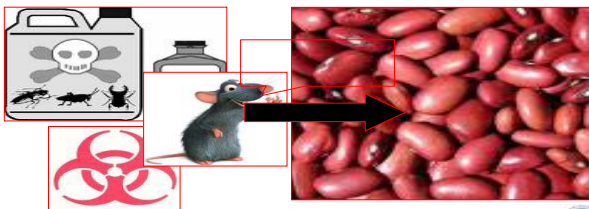

4.3 ไหโซกวงพันธุ์ ทเป็นเกษตร
อินทรีย์หรือพันธุ์ที่ปลูกอยู่แล้วและเป็น
เมล็ดพันธุ์ที่โครงการจัดหาให้เท่านั้น
ยกเว้นกิ่งพันธุ์ไม่พอ แต่ต้องได้รับ
อนุญาตจากหน่วยรับรองหรือโครงการ
เท่านั้น

4.4 การใช้ปัจจัยการผลิตอื่นๆ สมาชิกต้องแจ้งให้ทางหน่วยรับรอง หรือโครงการฯ ทราบก่อนเพื่อ ตรวจสอบและอนุมัติก่อนการใช้

4.5 ให้ใช้สารสมุนไพรในการป้องกัน กำจัดศัตรูพืชได้เช่น สะเดา ข่า ตะไคร้หอมและ สมุนไพรอื่นๆ อย่างละ **1** ส่วนบดละเอียดหมัก กับกากน้ำตาลหรือน้ำตาลทรายแดงผสมกับ จุลินทรีย์ **20** ซีซี. ขยายกับน้ำ **20** ลิตร หมักในภาชนะปิดสนิท

4.6 ห้ามนำเมล็ดพันธุ์หรือกิ่ง พันธุ์เกษตรอินทรีย์คลุกสารเคมีกำจัด แมลงศัตรูพืช

4.7 ห้ามใช้จากปุ๋ยหมักจากเทศบาลและ ไม่ให้ใช้ปุ๋ยที่มีเชื้อทางการค้าก่อนที่ได้รับ อนุญาตจากโครงการ

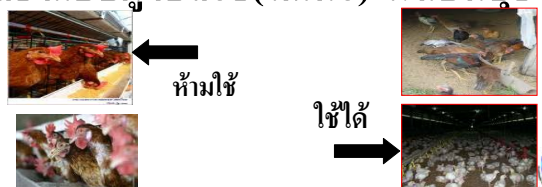

4.8 ห้ามใช้อุจระของคนมาเป็นปุ๋ย

แปลงชาอินทรีย์

4.9 ห้ามใช้มูลไก่จากฟาร์มที่เป็น กรงตับนำมาเป็นปุ๋ย (เพราะไก่เครียด) แต่ใช้มูลไก่พื้นบ้านหรือซื้อไก่จากฟาร์มที่ เลี้ยงแบบปล่อย(ไก่เนื้อ) มาเป็นปุ๋ยได้

4.10 ห้ามใช้ฮอร์โมนสังเคราะห์ เร่งการเจริญเติบโต(ใช้ผลไม้หมักทำเอง)

4.11 สมาชิกทุกคนควรผลิตปุ๋ยหมักอินทรีย์/ น้ำหมักชีวภาพ ไว้ใช้เอง เพื่อลดต้นทุนการผลิต

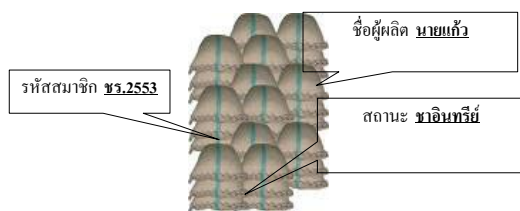

5.การจัดการหลังการเก็บเกี่ยว หรือเก็บผลผลิต

5.1 ถูกระสอบหรือภาชนะที่นำมาใส่ ผลผลิตเกษตรอินทรีย์จะต้องเป็นถูกระสอบ ภาชนะที่ทางโครงการฯ จัดหาให้เท่านั้น

5.2 ห้ามใช้ถูกระสอบปุ๋ยเคมีหรือ ถูกระสอบอื่นๆ บรรจุผลผลิต เกษตรอินทรีย์โดยเด็ดขาด

5.3 ถูกระสอบหรือภาชนะที่นำมาใส่ ผลผลิตเกษตรอินทรีย์จะต้องระบุชื่อผู้ผลิต รหัสสมาชิก สถานะผลผลิต (ตรวจสอบย้อนกลับได้)

5.4 ผลผลิตในแปลงเกษตรอินทรีย์กับ แปลงเกษตรทั่วไปจะต้องจัดแยกผลผลิต อย่างชัดเจนและหากโครงการฯ ตรวจสอบ พบภายหลัง โครงการฯ มีบทลงโทษการ เป็นสมาชิกได้ทันที

6.การเก็บตัวอย่าง ตรวจหาสารเคมีตกค้าง

6.1 สถาบันจะสุ่มเก็บตัวอย่างแต่เพียงผู้เดียวเพื่อตรวจรับรองคุณภาพและออกใบรับรอง (อายุใบรับรอง 1-2 ปีแล้วแต่หน่วยรับรองกำหนด)

6.2 ใบรับรองจะออกให้เฉพาะผลผลิตที่ผ่านการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์เท่านั้น

6.3 การออกใบรับรองทุกครั้งจะต้องผ่านการตรวจด้วยเครื่องมือที่ได้มาตรฐานเท่านั้น
ห้องปฏิบัติการ **LCFA** หรือสถาบัน **IQS** ห้องปฏิบัติการกรมวิชาการเกษตร

7.การบรรจุหีบห่อ(Packing) และการขนส่ง

7.1 การตัดแต่งหรือการบรรจุขึ้นอยู่กับผู้ประกอบการและลูกค้า กระทำในอาคารที่สะอาดถูกหลักอนามัย มีระบบตรวจย้อนกลับได้

สรุปการดำเนินงานตามมาตรฐาน

การตั้งกลุ่มรับรองระบบราคาถูกกว่า
ราคาสินค้าเกษตรอินทรีย์ที่ได้มาตรฐาน
เกษตรอินทรีย์สากลมัก
ราคาจะสูงกว่าปกติ 20%

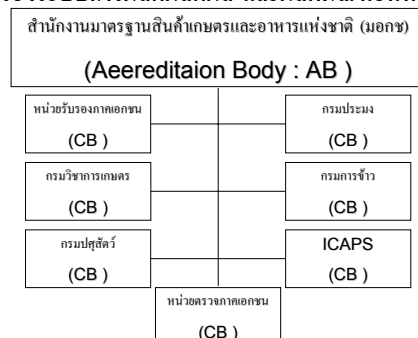

สรุปการดำเนินงานตามมาตรฐาน

ทุกคนพร้อมที่จะทำเกษตรอินทรีย์
ต้องทำทั้งสามมีและภรรยา
เข้าใจระบบการบันทึกและ
การควบคุมภายใน(**ICS**)

การรับรองระบบการผลิตผลิตผล และผลิตภัณฑ์อินทรีย์ไทย

CB= Certification Body ดำเนินการตามมาตรฐาน ISO/IEC Guide65

IB= Inspection Body ดำเนินการตามมาตรฐาน ISO17025

(ดำเนินการตรวจให้ CB ไม่ดำเนินการในการออกใบรับรอง)

หน่วยตรวจ/รับรอง ทำหน้าที่ตรวจ / ตรวจเพื่อรับรองอะไรบ้าง

1. ฟาร์ม/แปลง ของเกษตรกร หรือผู้ประกอบการ ตามมาตรฐาน เกษตรอินทรีย์ทั้งในระดับประเทศ และระดับสากล เช่น ตรวจ จามมาตรฐานกรมวิชาการเกษตร ตรวจตามมาตรฐาน มกษ.9000 เล่ม1-2552 และตรวจตามมาตรฐาน **IFOAM** เป็นต้น (มีการ ตรวจสอบคุณภาพ ดิน น้ำ และผลผลิตด้วย)
2. สถานที่แปรรูปผลิตภัณฑ์อินทรีย์ ของผู้ประกอบการ เช่น โรงงาน แปรรูปลำไยอินทรีย์อบแห้ง โรงคัดและบรรจุผัก/ผลไม้อินทรีย์ เป็นต้น โดยตรวจติดตามที่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์ระบุ เช่น มาตรฐาน **GMP(อย)** หรือมาตรฐาน **GMP (Codex)** เป็นต้น (*มีการตรวจสอบคุณภาพผลิตภัณฑ์ด้วย)

สถาบันIQS

ตรวจรับรองแล้วได้อะไร

1. รับรองระบบการผลิต ระบบการแปรรูป ว่าดำเนินการอย่างมี มาตรฐาน คงเส้นคงวา และข้อมูลทุกอย่างสามารถสืบย้อนกลับได้ อย่างเป็นระบบ
2. สร้างความน่าเชื่อถือด้านคุณภาพ และที่มาของสินค้าเกษตร อินทรีย์ของไทยให้แก่ผู้บริโภคทั้งใน และต่างประเทศ

สถาบันIQS

จุดอ่อนการตรวจรับรองสินค้าเกษตรอินทรีย์ของไทย

1. สำหรับเกษตรกรผู้ผลิต/ผู้ประกอบการ ที่ต้องการส่งออก อาจต้อง ใช้ **CB** เอกชนที่ประเทศคู่ค้ายอมรับซึ่งมีค่าใช้จ่ายสูง
2. เกษตรกรไทยไม่มีทักษะในการจดบันทึกต่างๆตามที่มาตรฐานระบุ จึงมักพบข้อบกพร่องเกี่ยวกับความสมบูรณ์ของข้อมูล และการสืบ ย้อนกลับทำให้การรับรองทำได้ยากและใช้เวลาค่อนข้างนาน
3. ขั้นตอนการเจรจาเทียบเคียงมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ของไทย กับ ประเทศคู่ค้าที่สำคัญเป็นแบบค่อยเป็นค่อยไป ต้องใช้เวลา

สถาบันIQS

สวัสดี

สถาบันIQS